

Geen gaswinning in kleine gasvelden op land

De schadelijke gevolgen voor inwoners en landschap van gaswinning op land zijn algemeen bekend. Bodemdaling en bevingen veroorzaken materiële en immateriële schade. De afwikkeling van de schade gaat tergend langzaam. Bewoners zijn ten einde raad. Hoe kon het zover komen.

De gaskraan in Groningen gaat dicht in 2022 en mogelijk toch eerder. De in het klimaatakkoord afgesproken reductie van de CO₂-emissie gaat langs de lijn van hernieuwbare energie en terugdringen en beëindiging van fossiele brandstoffen. De afhankelijkheid van gas zal naar verwachting nog jaren blijven.

In het perspectief van de klimaatakkoorden doet zich het dilemma voor: wat te doen op basis van de kennis van nu afgezet tegen de inzichten van toen. Dit adagium is vaak een kantelpunt om veranderde opvattingen in praktijk te brengen. Inwoners van betrokken gebieden waarin de kleine gasvelden zich bevinden, weten het antwoord. De grote belangstelling voor de informatiebijeenkomsten over de voorgenomen gaswinning in het grensgebied van de provincies Friesland, Drenthe en Overijssel zegt voldoende. De Tweede Kamer heeft onlangs op 9 februari definitief besloten om een parlementaire enquête te houden naar besluitvorming, risico's, afweging van belangen, betrokkenheid van lokale partijen en wat kunnen we ervan leren. De uitkomsten zijn niet eerder dan over 2 jaar beschikbaar. Er is geen beter en natuurlijker moment dan nu om het roer om te gooien.

Het is niet goed uit te leggen dat de staat en energiebedrijven doorgaan op de oude weg en geen rekening houden met de ervaringen die in Groningen zijn opgedaan. Het is bekend dat gaswinning op land gevolgen heeft voor mensen, gebouwen en landschappen. Op macro niveau gezien heten dit gecalculerde risico's, zolang de baten maar groter zijn dan de kosten. Op micro niveau, op het niveau van individuele mensen, gaat het om gevolgen die een verwoestende impact hebben op hun leven. De maatschappelijke kosten zouden een belangrijke wegingsfactor moeten zijn in de beslissing op bepaalde locaties op land wel of niet naar gas te boren. Dat heeft als consequentie dat in een verder verleden gemaakte afspraken opnieuw beoordeeld worden in het licht van de huidige opvattingen. Daar komt bij dat ook belanghebbende partijen een explicietere rol moeten spelen in de besluitvorming. De parlementaire enquêtecommissie gaswinning Groningen gaat daar ook onderzoek naar doen.

De trend is dat gemeenschappen zich op lokaal niveau willen organiseren en mede de ontwikkelingen bepalen die zij in hun leefomgeving wenselijk achten, bijvoorbeeld lokale energiecoöperaties, voedselproductie dicht bij huis.

We zijn onderdeel van de natuur, de natuur is niet van ons.

Dit soort inzichten ontbreken ten enenmale in de huidige aanpak en procedures rond de kleine gasvelden. De menselijke maat is zoek. Als gas nodig blijft dan ligt het meer voor de hand om uit een oogpunt van goed rentmeesterschap, respect voor de natuur en acceptatie en draagvlak bij inwoners de blik te verleggen naar locaties waar gaswinning mogelijk is, maar die niet op land liggen.

Met de ervaringen van Groningen in het achterhoofd is het moeilijk voorstelbaar dat de staat geen rekening houdt met de opvattingen van zijn burgers.